

Postanowienie z dnia 25 października 2011 r.

III SW 30/11

Naruszenie przepisów Kodeksu wyborczego dotyczące wadliwego sporządzenia kart do głosowania nie ma wpływu na wynik wyborów, gdy zwiększenie liczby głosów oddanych na listę kandydatów na posłów komitetu wyborczego pominiętego na karcie do głosowania o wszystkie głosy nieważne z tego powodu, nie prowadziłyby do uczestniczenia tego komitetu w podziale mandatów.

Przewodniczący SSN Jerzy Kuźniar (sprawozdawca), Sędziowie SN:
Bogusław Cudowski, Romualda Spyt.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 25 października 2011 r. sprawy z protestu wyborczego Grzegorza K. przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

p o s t a n o w i ł:

1. wyrazić opinię, że zarzuty protestu dotyczące wadliwego sporządzenia kart do głosowania w Okręgu Wyborczym Nr 41 w Szczecinie w Obwodowej Komisji Wyborczej Nr 13 w Policach oraz w Okręgu Wyborczym Nr 24 w Suwałkach w Obwodowej Komisji Wyborczej nr 25 w Suwałkach są zasadne ale powyższe naruszenia przepisów ustawy nie miały wpływu na wynik wyborów,

2. wyrazić opinię, że pozostałe zarzuty protestu są nieuzasadnione.

U z a s a d n i e

Pismem z dnia 14 października 2011 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego - 14 października 2011 r.), Grzegorz K. - pełnomocnik Wyborczy Komitetu Wyborczego Polska Jest Najważniejsza wniósł protest wyborczy przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, zarzucając naruszenie przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia

wyników głosowania i wyników wyborów przeprowadzonych w dniu 9 października 2011 r., tj. art. 224 w związku z art. 227 i art. 40 § 1, 3 i 5 oraz art. 71 § 1 i art. 73 w związku z art. 228 § 1 i art. 230 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz.U. Nr 21, poz. 112 ze zm.). W uzasadnieniu zarzutów wskazał, że na urzędowych kartach do głosowania w wyborach do Sejmu, nie została umieszczona lista kandydatów nr 2 - zarejestrowana przez KW Polska Jest Najważniejsza, co powodowało wydawanie przez Obwodowe Komisje Wyborcze kart do głosowania pozbawionych tej listy w dniu głosowania. Komisje te uznawały za ważne karty do głosowania obarczone wyżej opisanym brakiem i uwzględniały je przy ustalaniu wyników głosowania, co miało miejsce na obszarze okręgów wyborczych nr 41 - Szczecin (Obwodowa Komisja Wyborcza nr 144 oraz Obwodowa Komisja Wyborcza nr 13 w Policach), nr 19 - Warszawa I (Obwodowa Komisja Wyborcza nr 438 w Warszawie, Obwodowa Komisja Wyborcza nr 112 w Warszawie, Obwodowa Komisja Wyborcza nr 555 w Warszawie, Obwodowa Komisja Wyborcza nr 434 w Warszawie), oraz nr 24 - Suwałki (Obwodowa Komisja Wyborcza nr 25 w Suwałkach). Wskazał także, że już w dniu 7 października 2011 r. na obszarze Okręgowej Komisji Wyborczej nr 10 z siedzibą w Łodzi stwierdzono brak listy kandydatów na posłów zgłoszonej przez KW Polska Jest Najważniejsza na niektórych kartach do głosowania.

Państwowa Komisja Wyborcza (w piśmie z dnia 19 października 2011 r.), odnosząc się do przedstawionych zarzutów wskazała, że zgodnie z art. 73 Kodeksu wyborczego karty do głosowania inne niż urzędowo ustalone lub nieopatrzone pieczęcią obwodowej komisji wyborczej są nieważne. Zatem wydanie wyborcy karty niezawierającej zarejestrowanej w danym okręgu wyborczym listy kandydatów na posłów stanowiłoby naruszenie art. 52 § 2 w związku z art. 224 Kodeksu wyborczego. Natomiast uznanie przez obwodową komisję wyborczą takiej karty za ważną stanowiłoby naruszenie art. 228 § 1 pkt 4 w związku z art. 73 Kodeksu wyborczego. Odnosząc się do przedstawionego w proteście stanu faktycznego Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, że: 1) obwodowe komisje wyborcze działające na obszarze okręgu wyborczego nr 10 - Łódź, zostały zobowiązane do sprawdzenia prawidłowości otrzymanych kart do głosowania, którą to czynność wykonały, a Państwowej Komisji Wyborczej nie są znane przypadki wydania wyborcom wadliwych kart do głosowania w tym okręgu wyborczym; 2) w okręgu wyborczym nr 41 - Szczecin, stwierdzono nieliczne przypadki wadliwego sporządzenia kart do głosowania. Jak wynika z wyjaśnień przedstawionych przez Okręgową Komisję Wyborczą w Szczecinie, pole-

ciła ona obwodowym komisjom wyborczym dokonanie starannego sprawdzenia prawidłowości kart do głosowania wydawanych wyborcom. Łączna liczba kart nieważnych wyjętych z urn w tym okręgu wyborczym wyniosła 332. W obwodach głosowania wymienionych w proteście liczba kart nieważnych wyniosła odpowiednio: w Obwodowej Komisji Wyborczej nr 144 w Szczecinie - 0 (zero), w Obwodowej Komisji Wyborczej nr 13 w Policach - 24; 3) w okręgu wyborczym nr 19 - Warszawa I w obwodach głosowania wymienionych w zarzutach protestu (OKW nr 112, 434, 438 oraz 555), nie stwierdzono przypadków wydania wyborcom wadliwych kart do głosowania (sprawdzenie otrzymanych kart do głosowania nie wykazało istnienia wadliwych kart). Jak wynika z przedstawionych Państwowej Komisji Wyborczej wyjaśnień Okręgowej Komisji Wyborczej w Warszawie I, anonimowe zawiadomienie o wydaniu wyborcy wadliwej karty do głosowania przez Obwodową Komisję Wyborczą nr 718 w Warszawie (nieobjętą zarzutami protestu) nie zostało potwierdzone przez tę Komisję, a sprawdzenie otrzymanych przez nią kart do głosowania nie wykazało istnienia wadliwych kart; 4) w okręgu wyborczym nr 24 - Suwałki, stwierdzono nieliczne przypadki wadliwego sporządzenia kart do głosowania. Jak wynika z wyjaśnień Okręgowej Komisji Wyborczej w Białymstoku, poleciła ona obwodowym komisjom wyborczym dokonanie sprawdzenia prawidłowości kart do głosowania wydawanych wyborcom. Nie stwierdzono przypadków wydania wadliwych kart wyborcom. Łączna liczba kart nieważnych i wyjętych z urn w tym okręgu wyborczym wyniosła 381. Obwodowa Komisja - Wyborcza nr 25 w Suwałkach ustaliła, że liczba kart nieważnych wyniosła - 3.

Odnosząc powyższe ustalenia do ogłoszonych wyników głosowania PKW podała, że we wskazanych przez wnoszącego protest obwodach głosowania na obszarze okręgu wyborczego nr 41 łącznie wyjęto z urn 24 nieważne karty do głosowania. Oznacza to, że gdyby przyjąć, iż przyczyną nieważności wszystkich tych kart była opisana w proteście wada, a wszyscy wyborcy, którzy otrzymali wadliwe karty oddaliby głosy na listę kandydatów na posłów zgłoszoną przez KW Polska Jest Najważniejsza, to liczba głosów oddanych na tę listę wzrosłaby o 24 i o tyle wzrosłaby liczba głosów ważnych. We wskazanych przez wnoszącego protest obwodach głosowania na obszarze okręgu wyborczego nr 19 łącznie wyjęto z urn 16 nieważnych kart do głosowania. Oznacza to, przy tych samych co wyżej założeniach, że liczba głosów oddanych na listę kandydatów na posłów zgłoszoną przez KW Polska Jest Najważniejsza w tym okręgu wzrosłaby o 16 i o tyle wzrosłaby liczba głosów ważnych. Z kolei we wskazanym przez wnoszącego protest obwodzie głosowania na obszarze

okręgu wyborczego nr 24 łącznie wyjęto z urn 3 nieważne karty do głosowania. Oznacza to, że przy tych samych założeniach liczba głosów oddanych na listę kandydatów na posłów zgłoszoną przez KW Polska Jest Najważniejsza w tym okręgu wzrosłaby o 3 i o tyle wzrosłaby liczba głosów ważnych. W konkluzji pisma, Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, że gdyby przyjąć powyższe założenia, mogłyby to oznaczać nieznaczającą zmianę wyniku głosowania, niemającą wpływu na wynik wyborów. Zwiększenie liczby głosów oddanych na listy kandydatów na posłów zgłoszone przez KW Polska Jest Najważniejsza o 43 głosy (24+16+3) dałoby tym listom łączną liczbę głosów we wszystkich okręgach wynoszącą 3 154 366, co przy zwiększonej o tyle liczbie głosów ważnych, wynoszącej 14 369 546, oznaczałoby uzyskanie przez te listy 2,20% ważnie oddanych głosów. Listy tego komitetu nie uczestniczyłyby zatem w podziale mandatów (art. 231 § 2 Kodeksu wyborczego). Powiększenie liczby głosów oddanych na listy KW Polska Jest Najważniejsza o łączną liczbę kart nieważnych we wszystkich okręgach wyborczych, wynoszącą 13 918, przy powiększeniu o tyle liczby głosów ważnych, oznaczałoby uzyskanie przez te listy 2,29% głosów ważnych, a więc również nie miałyby wpływu na wynik wyborów.

Ponadto w ocenie PKW wnoszący protest nie udowodnił ani nawet nie uprawdopodobnił przypadków uznawania przez obwodowe komisje wyborcze kart niezawierających listy kandydatów na posłów zgłoszonej przez KW Polska Jest Najważniejsza za karty ważne. W związku z powyższym Państwowa Komisja Wyborcza wyraziła opinię, że zarzuty przedmiotowego protestu są w części bezzasadne, a w części - nawet gdyby okazały się zasadne - dotyczą zdarzeń, które nie miały wpływu na wynik wyborów.

Prokurator Generalny pismem z dnia 20 października 2011 r. wniósł o wydanie postanowienia zawierającego opinię, że zarzuty protestu są zasadne, lecz naruszenie przepisów ustawy nie miało wpływu na wynik wyborów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 101 ust. 2 Konstytucji RP wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyborów do Sejmu i Senatu na zasadach określonych w ustawie. Zasady wnoszenia protestów wyborczych określa ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy. Zgodnie z art. 82 § 1 tej

ustawy przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu: dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów. Zgodnie z art. 270 § 1 Kodeksu wyborczego ustalając wyniki głosowania w obwodzie, obwodowa komisja wyborcza oblicza między innymi liczbę wyborców, którym wydano karty do głosowania, jak i kart wyjętych z urny. Z przedstawionej przez Państwową Komisję Wyborczą informacji wynika, że w obwodach głosowania na obszarze okręgów wyborczych nr 41, 19 oraz 24 łącznie wyjęto z urn 43 nieważne karty do głosowania. Oznacza to, że nawet gdyby przyjąć, iż przyczyną nieważności wszystkich tych kart była opisana w proteście wada, a wszyscy wyborcy, którzy otrzymali wadliwe karty oddaliby głosy na listę kandydatów na posłów zgłoszoną przez KW Polska Jest Najważniejsza, liczba głosów oddanych na tę listę wzrosłaby o 43 i o tyle wzrosłaby liczba głosów ważnych. Wobec przedstawionych przez wnoszącego protest wyborczy zarzutów, oraz złożonych przez Państwową Komisję Wyborczą wyjaśnień, które w części oznaczają - w ocenie Sądu Najwyższego - przyznanie że zarzuty protestu są uzasadnione, Sąd Najwyższy wyraził opinię, że zarzuty protestu dotyczące wadliwego sporządzenia kart do głosowania w Okręgu Wyborczym nr 41 w Szczecinie w Obwodowej Komisji Wyborczej nr 13 w Policach, w Okręgu Wyborczym nr 24 w Suwałkach w Obwodowej Komisji Wyborczej nr 25 okazały się zasadne, ale powyższe naruszenia przepisów ustawy nie miały wpływu na wynik wyborów. Zwiększenie liczby głosów oddanych na listy kandydatów na posłów zgłoszone przez KW Polska Jest Najważniejsza o wszystkie głosy nieważne, dałoby tym listom łączną liczbę głosów we wszystkich okręgach wynoszącą 315 436, co przy zwiększonej o tyle liczbie głosów ważnych, wynoszącej 14 369 546, oznaczałoby uzyskanie przez te listy 2,20% ważnie oddanych głosów. Listy tego komitetu nie uczestniczyłyby zatem w podziale mandatów (art. 231 § 2 Kodeksu wyborczego).

Pozostałe zarzuty wskazane w proteście wyborczym, dotyczące uznania przez Obwodowe Komisje Wyborcze kart niezawierających listy kandydatów na posłów zgłoszonej przez KW Polska Jest Najważniejsza za karty ważne w okręgu wyborczym nr 19 w Warszawie I oraz w okręgu wyborczym nr 41 - Szczecin w Obwodowej Komisji Wyborczej nr 144 w Szczecinie, w ocenie Sądu Najwyższego są nieuzasad-

nione, jako niepotwierdzone, co uzasadniało uznanie zarzutów protestu w tej części za nieuzasadnione.

Zgodnie z art. 241 § 3 Kodeksu wyborczego wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Dowodami w sprawie z protestu wyborczego są takie środki, które świadczą o istnieniu lub nieistnieniu pewnych faktów i które zarazem umożliwiają przekonanie, że zarzucane w proteście działanie lub zaniechanie jest przestępstwem przeciwko wyborom w myśl przepisów Kodeksu karnego albo postępowaniem sprzecznym z przepisami Kodeksu wyborczego dotyczącymi głosowania, ustalania wyników głosowania i wyników wyborów. Nie stanowią natomiast dowodu w rozumieniu art. 241 ust. 3 Kodeksu twierdzenia i zarzuty osoby wnoszącej protest, odezwane od istoty przestępstwa przeciwko wyborom i od naruszeń przepisów wskazanych w tej ustawie (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2001 r., III SW 85/01, niepublikowane).

Z powyższych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 242 § 2 Kodeksu wyborczego orzekł jak w sentencji.

=====